

KRONIEK

in den loop der jaren is geconsolideerd, aan een grondige herziening en vervollediging te onderwerpen. Franck's reputatie als „père angélique de la musique” is geenszins van grond ontbloot, doch door vrijwel uitsluitend aan deze zijde van zijn persoonlijkheid aandacht te besteden, heeft men zich langzamerhand de voorstelling gevormd van een van alle dingen der wereld afzijdigen, min of meer latenten goedzak. Een dergelijke geestesgesteldheid komt echter in tegenspraak met de plaats, welke Franck in het zich vernieuwende Fransche muziekleven heeft ingenomen. Het werk van dezen componist is niet tot stand gekomen in de mysterieuze schemering achter gekleurde kerkvensters. Hij werkte in het harde, koude ochtendlicht, dat de dingen groot maakt en ontzunderend en hij betaalde zijn composities met nacht- en zomerrust, omdat zijn drukke dagtaak hem geen tijd gunde voor concentratie op zijn scheppend werk. En hoe bescheiden hij ook was, toch was hij bestand tegen iedere teleurstelling doordat hij de innerlijke zelfverze-

kerdheid bezat, welke het kenmerk is van ieder genie. „J'ai bien travaillé pendant les vacances”, zeide hij tot zijn leerlingen, „je crois que vous serez contents”. En het feit, dat hij tot driemaal toe een opera onderhanden nam, bewijst wel, dat hij de behoefte had, mée te tellen; immers men moest in het Parijs van die dagen een opera op de planken gebracht hebben, om als componist erkend te worden. Franck was ook impulsief: toen hij in 1870 een couranten-artikel in handen kreeg, waarin de roem van de stad Parijs in pathetisch proza werd verkondigd, zette hij dit op muziek voor tenor en groot orkest. Aan deze kenmerken van Franck's persoonlijkheid pleegt men te weinig aandacht te besteden; doch ook deze mag men niet verwaarloozen, wanneer men hem volledig wil leeren kennen.

Thans, vijftig jaar na zijn dood, is het hoog tijd te bedenken, dat men aan het werk van César Franck en aan zijn persoonlijkheid nog veel studie en aandacht verschuldigd is.

Wouter Paap

LETTERKUNDE

CRITISCHE ONTMOETINGEN

III. Invloeden

Dit betreft een „geregelde” ontmoeting; want telkens weer komt men hem tegen, den man, die met de ietwat juichende manier van gispen, welke vele gewetensvolle critici uit hoofde van hun goede documentatie eigen is, „beïnvloeding” aanwijst bij kleinere goden, en daarbij moeilijk het air terugdringt van een kwalijkriekende minderwaardigheid op het spoor te zijn. De invloeden zijn meestal

onmiskenaar en uit dien hoofde gemakkelijk achterhaalbaar en gemakkelijker nog te bewijzen. Waarbij dan meestal vergeten wordt, dat men, eenmaal van beïnvloeding uitgaande, te doen heeft met een waar parallelogram van krachten, samengesteld uit nog meer onbekende dan bekende factoren. Wie zal ooit kunnen uitvorsen wat alles een mens beïnvloedt in de daden die hij stelt? Het is in hoge mate misleidend enkel met een paar toevallig aan de dag tredende componenten rekening te houden. Juist door het